

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av social- och hälsovård i Nyland – centrala förslag

Sote-uudistus

Vårdlandskapen

Det finns sammanlagt 21 vårdlandskap.

- Egentliga Finlands vårdlandskap
- Satakunta vårdlandskap
- Egentliga Tavastlands vårdlandskap
- Birkalands vårdlandskap
- Päijänne-Tavastlands vårdlandskap
- Kymmenedalens vårdlandskap
- Södra Karelen vårdlandskap
- Södra Savolax vårdlandskap
- Norra Savolax vårdlandskap
- Norra Karelen vårdlandskap
- Mellersta Finlands vårdlandskap
- Södra Österbottens vårdlandskap
- Österbottens vårdlandskap
- Mellersta Österbottens vårdlandskap
- Norra Österbottens vårdlandskap
- Kajanalands vårdlandskap
- Lapplands vårdlandskap
- Östra Nylands vårdlandskap
- Mellersta Nylands vårdlandskap
- Västra Nylands vårdlandskap
- Vanda-Kervo vårdlandskap
- Helsingfors stad ansvarar för att ordna social- och hälsovård och räddningsväsendet inom sitt område; Helsingfors hör inte till något vårdlandskap.
- HUS-landskapssammanslutningen ska ha organiseringsansvaret för den krävande specialiserade sjukvården i enlighet med särskilda bestämmelser i lag eller organiseringsavtalet.

Områdesindelningen

- Efter reformen finns det en enda gemensam landskapsindelning som förutom som vårdlandskap även fungerar som landskapsförbundens verksamhetsområde och som grund för regionindelningen inom statens regionförvaltning.
- I fråga om landskapen i Savolax begärs utlåtande om två alternativ där kommunerna i Östra Savolax sjukvårdsdistrikt (Enonkoski, Nyslott, Rantasalmi och Sulkava) antingen blir en del av landskapet Norra Savolax eller i enlighet med den nuvarande landskapsindelningen av landskapet Södra Savolax.
 - Som bilaga till regeringspropositionen finns en konsekvensbedömning av de alternativa lösningarna och detaljerade kalkyler.
 - Denna eventuella ändring i regionindelningen gäller också landskapsförbunden, NTM-centralerna, tingsrätternas domkretsar och valkretsar vid riksdagsval.
- Landskapsindelningen avgörs efter remissbehandlingen.

Landskapsförvaltningen

- Bestämmelser om ärenden som gäller vårdlandskapens verksamhet, förvaltning och ekonomi finns i lagen om vårdlandskap.
- Bestämmelserna i lagen om vårdlandskap är allmänna och överlåter åt landskapsfullmäktige att besluta närmare om organisationsstrukturen.
- Vårdlandskapets högsta beslutande organ är fullmäktige som utses genom val och i lagen om vårdlandskap finns bestämmelser om invånarnas möjligheter att delta och påverka.
- De viktigaste ändringarna jämfört med lagförslaget under föregående period:
 - Vårdlandskapen har begränsad allmän befogenhet och deras uppgift är att ordna social- och hälsovård samt räddningsväsendet.
 - Det finns ingen lagstadgad åtskillnad mellan anordnare och producenter av social- och hälsovård.
 - En vårdlandskapssammanslutning är möjlig i fråga om vissa stödtjänster.
 - Uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet inkluderas inte i vårdlandskapets uppgifter.

Personalens ställning i reformen

- All personal i anställning inom kommunernas och samkommunernas social- och hälsovård samt räddningsväsendet överförs i anställning hos vårdlandskapen och vårdlandskapssammanslutningarna i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse.
- Dessutom övergår kuratorerna och skolpsykologerna inom elev- och studerandevården i anställning hos vårdlandskapen och vårdlandskapssammanslutningarna; tjänsterna tillhandahålls som närtjänster på samma sätt som nu.
- Personalen inom stödtjänster övergår i anställning hos vårdlandskapen och vårdlandskapssammanslutningarna, om minst hälften av uppgifterna utgörs av de uppgifter som överförs.
- Enligt förslaget ska överföringen betraktas som överlåtelse av rörelse.
- Tillämpningsområdet för lagstiftningen om kommunala anställningsförhållanden utvidgas till att gälla vårdlandskapens och vårdlandskapssammanslutningarnas personal, så bytet av arbetsgivare påverkar inte anställningsvillkoren vid tidpunkten för övergången.
- I samband med särlösningen för Nyland ändras inte arbetsgivaren för anställda hos samkommunen HNS, som blir en vårdlandskapssammanslutning, eller för anställda hos Helsingfors stad, som sköter vårdlandskapets uppgifter.
- En ny självständig arbetsgivarorganisation för kommunerna och vårdlandskapen inrättas.

Vårdlandskapens ekonomi och granskningen av den

- I lagen om vårdlandskap föreskrivs om vårdlandskapets budget och ekonomiplan, bokföring, bokslut och behandling av bokslut samt granskning av förvaltningen och ekonomin.
 - Vårdlandskapsfullmäktige godkänner vårdlandskapets budget och ekonomiplan, i investeringsdelen också landskapskoncernens betydande investeringar.
 - Bokföringen ska göras enligt bokföringslagen, räkenskapsperiod och kalenderår.
 - Bokslutet ska innehålla en verksamhetsberättelse, en tablå över budgetutfallet, bokslutskalkyler och noter.
 - En revisionsnämnd ska tillsättas för att ordna granskning och utvärdering av förvaltningen och ekonomin.
 - Till revisor väljs en revisionssammanslutning som utser en ansvarig OFGR-revisor.

Särdrag i vårdlandskapens ekonomi och granskningen av landskapen

- Vårdlandskapens ekonomi
 - I vårdlandskapets budget och ekonomiplan kan finansieringsbehovet inte täckas med långfristiga lån.
 - Ekonomiplanen ska utarbetas så att den är i balans eller uppvisar ett överskott senast vid utgången av det andra året efter budgetåret.
 - Ett underskott i balansräkningen ska täckas inom två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes.
 - Med koncernbokslutet sammanställs de sammanslutningar som bildats för samarbetet mellan vårdlandskapen.
- Granskningen av vårdlandskapen
 - Statens revisionsverk ska ha rätt att granska verksamheten och ekonomin i vårdlandskapen och i sammanslutningar som vårdlandskapen gemensamt har bestämmande inflytande över.

Utvärderingsförfarandet i vårdlandskapen

- Staten och vårdlandskapet bedömer landskapets ekonomiska förutsättningar och förutsättningar att klara av sina uppgifter (grundläggande fri- och rättigheter, kravet på balans i ekonomin). Utvärderingsförfarande
 - **ska inledas** genom finansministeriets beslut på social- och hälsovårdsministeriets initiativ, villkor som gäller tjänsterna finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård
 - **kan inledas** genom beslut av finansministeriet, villkor som gäller ekonomin finns i lagen om vårdlandskap.
- För utvärderingsförfarandet tillsätts en utvärderingsgrupp
 - Utvärderingsgruppen framlägger ett förslag till åtgärder för att sanera vårdlandskapets ekonomi och trygga förutsättningarna för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna och organisera räddningsväsendet.
- Vårdlandskapsmyndighetens behörighet begränsas så länge förfarandet och åtgärdsprogrammet varar.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Finansieringen av vårdlandskapen och kommunerna samt ändringar i beskattningen

Sote-uudistus

På riksnivå överförs lika mycket kostnader och inkomster från kommunerna till vårdlandskapen

Kostnader för social- och hälsovårdstjänster och räddningsväsendet överförs till ett belopp av **19,1** miljarder euro

Statsandelar som överförs 6,45 md euro

- Social- och hälsovårdens andel av de kalkylerade kostnaderna och tilläggsdelarna, sammanlagt 4,86 md euro
- Från kompensationen för skatteförluster en andel på 70 procent, sammanlagt 1,59 md euro

Skatteinkomster som överförs 12,66 md euro

- Från samfundsskatten överförs ca 0,56 miljarder euro
- Intäkterna från kommunalskatten sänks med 12,1 miljarder euro; alla kommuners kommunalskattesatser sänks med 12,63 procentenheter

PRINCIP:
Variationerna mellan kommunernas skattesatser och skattetrycket på kommuninvånarna förblir oförändrade efter en överföring på 12,63 procent

Skatteändringar som hänför sig till finansieringen av social- och hälsovården

- Förändringarna i skattestrukturen får inte medföra åtstramningar i beskattningen då de träder i kraft.
- Kommunernas andel av intäkterna av samfundsskatten kommer att minska med en tredjedel och statens andel att öka i motsvarande grad.
- Alla kommuners kommunalskattesatser sänks med 12,63 procentenheter (nuvarande uppskattning) och statens beskattning skärps på motsvarande sätt.
- Vårdlandskapen har samma skattemässiga ställning vid inkomstbeskattningen som övriga offentliga samfund.
- För att förbättra upphandlingsneutraliteten har vårdlandskapet rätt att få återbäring för den mervärdesskatt som ingår i skattepliktig upphandling samt för den kalkylerade skatt som ingår i skattefri upphandling inom social- och hälsovården.
- Ändringar i beskattningen av förvärvsinkomster genomförs inom det nuvarande skattesystemet genom en ändring av avdrag samt skattesatser för staten och kommunerna. Samtidigt slås skattebaserna för stats- och kommunalbeskattningen samman.
- De ändringar som görs i beskattningen av förvärvsinkomster genomförs så att de har så liten inverkan som möjligt på beskattningsnivån för de skattskyldiga.
 - Beskattningen av förvärvsinkomster måste enligt den nuvarande uppskattningen lindras med cirka 185 miljoner euro för att beskattningen av förvärvsinkomster inte ska skärpas.

Den kommunala finansieringen

- I hela landet överförs lika mycket kostnader och inkomster från kommunerna, men överföringarna kan avvika avsevärt från varandra kommunvis.
- De kommunspecifika ändringarna begränsas genom en graderad fem års övergångsutjämning och tills vidare genom en permanent maximal begränsning av förändringarna på +/- 100 euro per invånare.
- Under det år då reformen träder i kraft (= från och med överföringen av organiseringsuppgifterna) begränsas förändringen i balansen i kommunernas driftsekonomi (årsbidrag efter avskrivningar) till noll i förhållande till läget föregående år.
- Förändringarna jämkas också genom en begränsning av förändringarna, på basis av vilken skillnaden mellan de kostnader och inkomster som överförs jämnas ut med +/- 60 procent av skillnaden.
- De ändringar som föreslås i systemet för utjämning av skatteinkomsterna (ändringar i utjämningstilläggs- och avdragsprocenten) jämnar också ut förändringarna.

Det nya statsandelssystemet

- Systemet har på samma sätt som nu en utjämning av skillnader i behov och inkomster.
- I den behovsbaserade delen slopas de s.k. social- och hälsovårdsdelarna (bl.a. sjukfrekvens och vuxen- och äldrebefolkningen samt en del andra kriterier).
- Kriterierna är i övrigt desamma som för närvarande, men en **ny tilläggsdel för främjande av välfärd och hälsa (100 miljoner euro) införs.**
- Beräkningssättet för vissa av de nuvarande kriterierna ändras i någon mån och vissa tidigare utjämningsarrangemang förenhetligas eller slopas.
- De största ändringarna i systemet för utjämning av inkomsterna:
 - **utjämningstilläggsprocenten höjs från 80 till 90 procent** och
 - **utjämningsavdragsprocenten sänks från minst 30 procent till en fast procentandel på 10 procent.**
 - Dessutom inkluderas **fastighetsskatten** med en andel på 50 procent i de skatteinkomster som beaktas vid utjämningen av inkomsterna. I fråga om kraftverk beaktas vid utjämningen endast kärnkraftverk och vid beräkningen av utjämningen används som skatteprocentsats den allmänna (genomsnittliga) fastighetsskatteprocentsatsen.

Finansieringen av vårdlandskapen

- I det första skedet har vårdlandskapen ingen beskattningsrätt.
- Finansieringen av vårdlandskapen grundar sig på statlig finansiering med allmän täckning och på klient- och användningsavgifter.
- Nivån på den statliga finansieringen till vårdlandskapen i hela landet 2023 grundar sig på kostnaderna för social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet som överförs från kommunerna.
- I finansieringsnivån för hela landet beaktas årligen i förväg faktorer som ökar landskapens kostnader: 1) den uppskattade ökningen av servicebehovet, 2) förändringen i kostnadsnivån och 3) förändringen i uppgifterna.
- Finansieringsnivån justeras inte i förväg fullt ut för att dämpa kostnadsökningen.
- Finansieringen justeras i efterhand så att den motsvarar de faktiska kostnaderna i hela landet.

Finansieringen av ett enskilt vårdlandskap

- Finansieringen av ett enskilt vårdlandskap bestäms till stor del utifrån faktorer som beskriver servicebehovet och omgivningsfaktorerna i fråga om uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet.
- Dessutom bestäms en del av finansieringen enligt invånarunderlaget och enligt koefficienten för främjande av välfärd och hälsa.
- Vårdlandskapet har rätt till tilläggsfinansiering om nivån på den beviljade finansieringen äventyrar ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och räddningsväsendets tjänster.
- Vårdlandskapets övergång till en kalkylerad finansieringsmodell underlättas under en övergångsperiod på sju år, varefter en förändring som överstiger 150 euro/invånare mellan den kalkylerade finansieringen och den finansiering som överförs utjämnas tills vidare genom en permanent övergångsutjämnning.

Hur dämpas kostnadsökningen

- Målet med social- och hälsovårdsreformen är att dämpa kostnadsökningen, men med beaktande av grundlagsutskottets tidigare villkor i fråga om tillräcklig finansiering.
- Incitament för att dämpa kostnadsökningen:
 - Finansieringen är kalkylerad och allmän
 - Den beräknade ökningen av servicebehovet beaktas ”nästan fullt ut”
 - Kostnaderna justeras i efterhand på riksnivå
 - Styrning och uppföljning
- Statsrådet fastställer vart fjärde år de riksomfattande och finanspolitiska strategiska målen för social- och hälsovården och räddningsväsendet. Landskapens verksamhet och ekonomi granskas vid de årliga förhandlingar om styrningen som genomförs under ledning av social- och hälsovårdsministeriet.